



DUNDURU PĻAVAS UN SLAMPES UPE



Atrašanās vieta

Dzūkstes pagasts, Tukuma novads

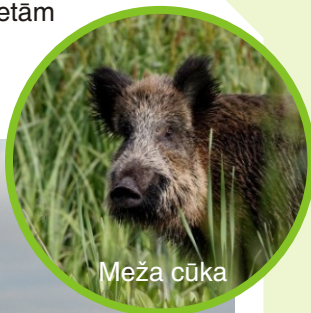
Apraksts

Meža ieskaudas pļavas, kurās 120 ha lielā aplokā jau vairākus gadus mājvieta raduši savvaļas zirgi un taurgovis. Pļavās var novērot Eiropā aizsargājamu sugu putnus – mazo ērgli, griezi, ja paveicas, arī jūras ērgli un melno stārķi. Caur pļavām līkumus met Slampes upīte – šeit veikts Latvijā pirmais upes atjaunošanas projekts, savulaik par meliorācijas grāvi pārvērstu ūdensteci no jauna izveidojot par upi. Dunduru pļavas piedāvā labas iespējas putnu vērošanai un savvaļas zirgu un govju apskatei.

Slampes upes atjaunošana

Vēl pagājušā gadsimta pirmajā pusē Slampes upei piemita dabiskām upēm raksturīgais līku-loču tecējums; upe lielākoties tecēja caur mitrām paliņu pļavām. 1974. gadā Dunduru pļavās tika veikta meliorācija, kuras rezultātā upe tika pārrakta un iztaisnota. Apkārtējās pļavas tika nomeliorētas.

2005. gadā Ķemeru nacionālā parka administrācija veica upes atjaunošanas darbus. 2,1 km garš Slampes grāvja lejteces posms tika pārrakts jaunā, daudz seklākā un līkumainākā gultnē ar kopējo garumu 4,6 km. Dabīgai upei tuvinātas gultnes izrakšana ar laiku radīs dzīves vietas daudzām dzīvnieku sugām, kas apdzīvo tikai dabiskas ūdensteces. Tagad pavasaros Slampes upīte atkal pārpūst un appludina apkārtējās pļavas, veidojot palienei raksturīgu vidi, kas piemērota daudzām retām un aizsargājamām dzīvnieku un augu sugām.



Meža cūka



Taurgovis un Konik zirgi

Dunduru pļavas pēc Slampes upes atjaunošanas kļuvušas par mitrām, regulāri pārpūstošām paliņu pļavām.

Lai putniem bagātās pļavas neaizaugtu, tām nepieciešama regulāra apsaimniekošana – pļaušana vai ganīšana. Dunduru pļavās par to rūpējas taurgovis un Konik zirgi, kas te mīt visa gada garumā.

2004. gada oktobrī ar Pasaules dabas fonda un Eiropas Lielo Zālēdāju fonda atbalstu šeit ieradās 15 taurgovis no Beļģijas, bet 2005. gada augustā – 10 Konik zirgi no Papes. 2010. gada janvārī no Nīderlandes tika saņemti vēl 27 zirgi. Dzīvnieki vairojas, un to skaits arvien pieaug.

Taurgovis un Konik zirgi ir tipiski zālēdāji. Tiem nepieciešama atklāta ainava un ar zāli bagātas ganības. Taurgovis zāli noplūc, savukārt zirgi zemu nograuz. Ziemā šie dzīvnieki barojas ar vasarā neapēsto zāli, kazenājiem un koku atvasēm. Ja nepieciešams, tos arī piebaro.

Taurgovju ganības ir īpaši labvēlīgas tādām dzīvnieku un augu sugām, kas attīstās līdz galam nenoplūktā zālē. Savukārt zirgu zemu nograuztos zālājus apdzīvo citas sugas. Abu zālēdāju klātbūtne izveido dzīves vidi, kam raksturīga liela dabas daudzveidība.

Uzturēšanās noteikumi

Apmeklētājiem atrašanās iežogotajā teritorijā aizliegta. Uzmanību – elektrība! Nepieskaaties nožogojumam. Aizliegts barot un traucēt savvaļas zirgus un govus aplokā.

Labiekārtojums

Pļavas pārskatīt palīdz 5,5 m augsts skatu tornis un uzbērums (kurgāns). Auto var novietot stāvlaukumā pie skatu torņa. Ar Dunduru pļavām iepazīstina informācijas stendi.

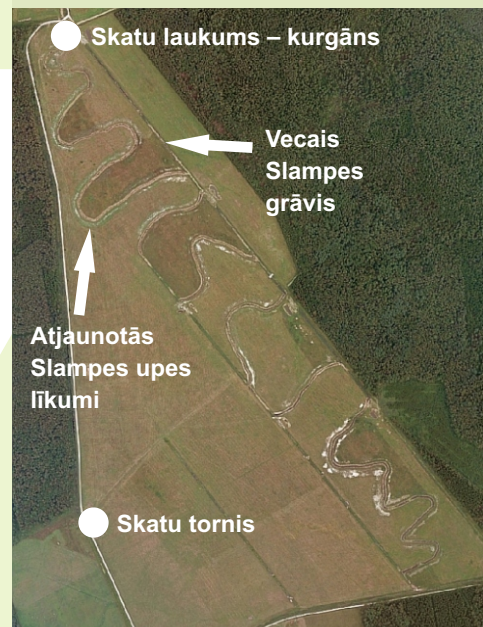
Vides pieejamība

Skatu tornis nav pieejams apmeklētājiem ratiņkrēslos. Kurgāna nogāze ir salīdzinoši stāva, tomēr apmeklētājiem ratiņkrēslos ir iespējams tajā uzbraukt ar pavadoņa palīdzību.

Nokļūšana

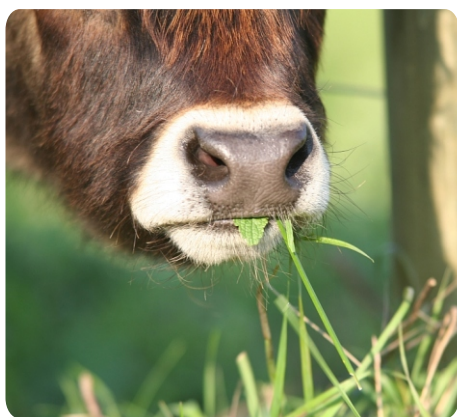
- Ar sabiedrisko transportu – vilciens Rīga–Jelgava, tad ar autobusu Jelgava–Tukums līdz pieturai "Lancenieki". No pieturas līdz tornim ir 4 km.

- Ar automašīnu – braucot no Rīgas jādodas pa Ventspils šoseju (A10) 50 km no Rīgas centra līdz pagriezienam uz Slampi, kur jānogriežas pa kreisi uz grants ceļu. Pa šo ceļu jābrauc 5,3 km līdz T veida krustojumam, kur jānogriežas pa kreisi. Tad tieši pēc 1 km vēlreiz pa kreisi gar Melnragu fermu. Nākamais 7 km garais posms ved caur Melnragu rīkli un Dunduru pļavām.





DUNDURU PĻAVAS UN SLAMPES UPE



Taurgovju un Konik zirgu šķirņu izveidošanas vēsture

Dabiskās pļavas vēsturiski uzturējuši lielie zālēdāji – tauri un savvaļas zirgi (tarpāni). Šīs sugas izmira, taču tās ir priekšteči lauksaimniecībā izmantojamām govīm un zirgiem, kuru šķirnes sāktas veidot vairākus tūkstošus gadu atpakaļ.

20.gs. 20.–30. gados vācieši brāji Heki sāka dažādu Eiropas govju šķirņu krustošanu ar mērķi iegūt dzīvniekus, kas maksimāli līdzinātos izmirušajiem tauriem un būtu spējīgi izdzīvot savvaļas apstākļos.

Izveidoto šķirni sauc par taurgovīm. Šie dzīvnieki ir apveltīti ar daudzām savvaļas dzīvei nozīmīgām īpašībām. Taurgovis spēj izmantot ar uzturvielām nabadzīgu barību, ir izturīgas pret nelabvēlīgiem laika apstākļiem, tām ir labi organizēta bara struktūra, lai aizstāvētos pret plēsējiem (vilkiem). Šīs īpašības ir arī Konik Polski šķirnes zirgiem, kuri līdzīgi kā taurgovis, ar "atgrīezenisko" selekciju ir maksimāli pietuvināti saviem priekštečiem. Abas šķirnes Eiropā izmanto zālāju noganīšanai aizsargājamās dabas teritorijās.

Putnu vērošana

Dunduru pļavas ir mežu ieskaudas, klusas un visai nomaļas, tādēļ putniem bagātas.

Labākais apmeklējuma laiks ir no pavasara līdz vasaras otrajai pusei. Vienlīdzīgi izmantojamas abas putnu vērošanai iekārtotās vietas – skatu tornis un kurgāns. Šī ir teicama plēsīgo putnu vērošanas vieta, jo Dunduru pļavas tiek ganītas un pļautas, tādējādi nodrošinot „piekļuvī” sīkajiem grauzējiem.

Pļavās lielā skaitā ligzdo griezes. Slampes upes atjaunotais tecējums ir pievilcīgs zivju gārnim, melnajam stārķim un vairākām pīļu sugām. Vietām krasta atsegumi piemēroti zivju dzenīša ligzdošanai. Betona konstrukciju tiltus pār Slampes upi jau vairākus gadus ir iecienījušas mājas čurkstes. Uz dienvidiem no Kauguru kanāla tiek arta zeme. Šajos arumos pavasaros veidojas peļķes, kurās uzturas bridējputni un nereti arī ūdensputni, tajā skaitā zosis un gulbji.

Tā kā pļavas ietver mežs, ir grūti novilkt robežu starp te redzētajām pļavas un meža sugām – ekskursijas laikā, ejot pa ceļu vai uzturoties tornī, parasti var dzirdēt vai redzēt arī plašu ar mežu saistītu putnu sugu klāstu.



Dzērve



Purva
ķauķis



Baltais stārķis



Jūras ērglis



Mērkaziņa



Zivju dzenītis